

ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΠΥΛΑ ΚΟΚΚΙΝΟΚΡΕΜΟΣ, 2018

Το Τμήμα Αρχαιοτήτων, Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων ανακοινώνει τη λήξη της φετινής ανασκαφικής περιόδου στη θέση *Κοκκινόκρεμος* στην Πύλα, η οποία διεξάγεται υπό την διεύθυνση του Joachim Bretschneider (του Πανεπιστημίου Ghent), του Jan Driessen (του Πανεπιστημίου Louvain) και της Αθανασίας Κάντα (Μεσογειακή Αρχαιολογική Εταιρεία). Η ανασκαφή διεξήχθη από τις 27 Μαρτίου μέχρι τις 26 Μαΐου.

Πρόκειται για ένα μικρής διάρκειας ζωής οικισμό, μεμονωμένο φαινόμενο στην ιστορία του νησιού κατά την Ύστερη Εποχή του Χαλκού. Ο χώρος διάρκεσε για μια γενιά μέχρι την εγκατάλειψή του τον πρώιμο 12^ο αιώνα π.Χ. και προσφέρει σημαντικές πληροφορίες σε σχέση με την κρίσιμη περίοδο του τέλους του 13^{ου} και των αρχών του 12^{ου} αιώνα π.Χ. Παλαιότερες ανασκαφές έδειξαν ότι ολόκληρο το πλάτωμα (έκτασης περίπου 7 εκταρίων) ήταν πυκνά κατοικημένο. Οι ανασκαφικές τομές στο πλάτωμα ανοίχθηκαν εντός του περιμετρικού τείχους, το οποίο διαθέτει δωμάτια μέσα στο πάχος του. Φέτος οι ανασκαφές συνεχίστηκαν τόσο στο δυτικό όσο και στο ανατολικό τμήμα του πλατώματος, στην προσπάθεια να γίνει καλύτερα κατανοητό το σχέδιο, η οργάνωση και ο τομέας εξειδίκευσης του οικισμού.

Τομέας 4

Στον τομέα 4.2 ανασκάφηκαν αρκετά δωμάτια είτε μερικώς είτε πλήρως. Βασικό χαρακτηριστικό είναι το μεγάλος πάχος της επίχωσης, η οποία σε μερικές περιπτώσεις, δίπλα από την πλαγιά του πλατώματος, φτάνει τα τρία μέτρα. Ενδείξεις στη στρωματογραφία υποδεικνύουν μια φυσική καταστροφή, πιθανώς ένα σεισμό, ο οποίος θα οδήγησε στην κατάρρευση τμήματος του πλατώματος και στη μερική σφράγιση των δωματίων που εφάπτονται σε αυτό. Η ανασκαφή αυτών των δωματίων έφερε στο φως στοιχεία που δείχνουν ότι η εγκατάλειψη του χώρου ήταν ξαφνική και πολύ σύντομη, προφανώς ενόψει ενός μεγάλου επικείμενου κινδύνου.

Έτσι, στο Δωμάτιο 8 περίπου 100 βαρίδια αργαλιού, άψητα, στη διαδικασία κατασκευής τους από άψητες λωρίδες πηλού, βρέθηκαν τοποθετημένα σε ένα κιβώτιο, το οποίο φθάρηκε και χάθηκε, πιθανώς ένα ωσειδές καλάθι, όπως δείχνει η θέση τους πάνω στο βράχο. Οι λωρίδες του πηλού ήταν ακόμη εύπλαστες. Είναι η πρώτη φορά που πηλός του 12^{ου} αιώνα π.Χ. ανευρίσκεται σε τόσο μεγάλες ποσότητες και είναι ιδανική περίπτωση για επιστημονικές αναλύσεις. Θραύσματα άνθρακα και καμένου χώματος, που βρέθηκαν θαμμένα κάτω από την κατάρρευση του πλατώματος, θα δώσουν σημαντικές πληροφορίες σε σχέση με την χρονολόγηση της εγκατάλειψης και της μερικής καταστροφής ορισμένων από τα κτίρια.

Περισσότερα βαρίδια αργαλιού, ψημένα αυτή τη φορά, βρέθηκαν στα Δωμάτια 15 και 16, υποδεικνύοντας την πιθανή παρουσία εκεί ενός αργαλειού.

Στο Δωμάτιο 12-13 βρέθηκε ένας λάκκος, ο οποίος περιείχε έναν ακέραιο πίθο (Εικ. 1).

Εικ.:1

Στον Τομέα 4.1 η ανασκαφή συνεχίστηκε στα Δωμάτια 25 και 43-37b. Φάνηκε ότι αυτά τα δωμάτια συνεχίζουν προς τα ανατολικά, προς το κέντρο του δυτικού λοβού του πλατώματος.

Τομέας 5

Ο Τομέας 5 βρίσκεται στο νοτιοανατολικό τμήμα του ψηλότερου πλατώματος (Εικ. 2). Κατά τις πέντε ανασκαφικές περιόδους ανακαλύφθηκαν 34 χώροι, κτισμένοι σε τρία διαφορετικά επίπεδα. Οι χώροι 21-34 ανασκάφηκαν το 2018. Τα αρχιτεκτονικά στοιχεία σε αυτό τον τομέα σώζονται πολύ καλά, ειδικά αυτά που εφάπτονται στην πλαγιά. Μέχρι στιγμής φαίνεται ότι δεν υπήρχε ξεκάθαρη εξωτερική όψη στον άξονα βορρά-νότου, γεγονός που υποδεικνύει την παρουσία τείχους με εσωτερικά δωμάτια.

Εικ.: 2

Οι χώροι 5.26 και 5.28 είχαν πρόσβαση στο εξωτερικό του οικισμού, η οποία φαίνεται ότι έκλεισε κάποια στιγμή. Σε τέτοια περίπτωση, οι λαξευτοί λάκκοι δίπλα από την είσοδο και στα δύο αυτά δωμάτια θα ανήκαν σε μια μεταγενέστερη φάση, καθώς δεν θα είχε νόημα η θέση τους δίπλα από την είσοδο. Άλλο σημαντικό στοιχείο στο χώρο 5.26 είναι ένας μεγάλος, καλά επεξεργασμένος πελεκητός λίθος, τραπεζοειδούς σχήματος.

Στο χώρο 5.31 βρέθηκε ένα σύνολο αντικειμένων: τρεις δωδεκάδες κομμάτια από μετάλλευμα, προσεκτικά στοιβαγμένα σε μια τετράγωνη επιφάνεια δίπλα από έναν ακέραιο πίθο, μια λίθινη σφύρα και ένα κομμάτι μολύβδου, βάρους περίπου 2,5 κιλά. Τα αντικείμενα αυτά μαρτυρούν ότι το δωμάτιο χρησιμοποιήθηκε ως τμήμα ενός εργαστηρίου μετάλλου. Χάλκινα αντικείμενα ανευρέθησαν στους χώρους 5.2 (ανασκάφηκε το 2014) και 5.21. Το τελευταίο απέδωσε μια μεγάλη συγκέντρωση από περισσότερα από 100 θραύσματα από χάλκινα αντικείμενα, καθώς και ένα δρεπάνι, μια αιχμή βέλους και ενώτια. Φαίνεται ότι όλα αυτά τα χάλκινα αντικείμενα ήταν τοποθετημένα σε ένα δοχείο. Άλλα ενδιαφέροντα ευρήματα είναι ένας μεγάλος λίθινος τριποδικός τριπτήρας ή δοχείο (χώρος 5.25) και μια χάλκινη αιχμή βέλους, πιθανώς σκόπιμα τοποθετημένη μέσα στη σχισμή ενός πατώματος στο φυσικό βράχο (χώρος 5.28).

Τοπογραφική επισκόπηση

Κατά την τοπογραφική επισκόπηση του λόφου του *Κοκκινόκρεμου* εντοπίστηκε ένα μεγάλο, μέχρι πρόσφατα αδημοσίευτο, λατομείο ασβεστόλιθου (Εικ. 3). Βρίσκεται αμέσως κάτω από το δυτικό λοβό του πλατώματος στον οποίο βρίσκεται ο οικισμός της Ύστερης Εποχής του Χαλκού (Τομέας 4) και έχει έκταση περισσότερα από 500 τετραγωνικά μέτρα, με πλάτος 40 μέτρα και μήκος 15-24 μέτρα. Η εξόρυξη του λίθου, η οποία γινόταν είτε με σμίλες είτε με λίθινες αξίνες, μαρτυρείται από τα συνήθη κανάλια εξόρυξης (περίπου 8 με 10 εκατοστά πλατιά) στο βράχο, όπως επίσης και από αρκετούς τετραγωνισμένους ογκόλιθους. Δεν βρέθηκαν όστρακα κεραμικής στην επιφάνεια, οπότε απαιτείται επιπλέον έρευνα για να διαπιστωθεί κατά πόσο το λατομείο χρονολογείται ήδη

στην Εποχή του Χαλκού ή αν ανήκει στους Ιστορικούς χρόνους, καθώς κατοίκηση αυτή την εποχή τεκμηριώνεται σε γειτονική θέση. Πολλοί ογκόλιθοι παρατηρήθηκαν επίσης επιφανειακά στη θέση του οικισμού της Εποχής του Χαλκού και ορισμένα βρέθηκαν είτε επαναχρησιμοποιημένα σε τείχους ή ως ανώφλια.

Εικ.: 3